

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Melda ONUR
İstanbul Milletvekili

Endüstrinin çevreye etkilerinin önceden tahminine ve olası sonuçların ortadan kaldırılması için önlemler alınmasına yarayan Çevresel Etki Değerlendirme raporları ne yazık ki gereken önlemleri almaktan uzak bir anlayışta hazırlanmaktadır. Projelerin hesaplanabilir tehlikelerini değerlendirmekten uzak, ampirik verilere dayanmayan ve bilimsel tutarsızlıklar içeren raporlar, felaketler için elverişli koşulları hazırlamaktadır. Bakanlığınız döneminde Türkiye tarihinin en elim faciası bu tarz denetim eksikliklerinden dolayı Soma madeninde karşımıza çıkmıştır. Bilirkişi ve uzmanlarca incelendiğinde çoğu ÇED raporunun bilgisayar arama motorlarında yapılan taramalarla ve kopyala yapıştır yöntemiyle yapıldığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünün görevleri arasında şu madde bulunmaktadır:

"MADDE 9 -c) Çevre kirliliğine neden olan faaliyet ve tesislerin emisyon, deşarj ve atıklar ile arıtma ve bertaraf sistemlerini izlemek ve denetlemek."

Bu bağlamda; bir üniversite öğrencisinin basit bir araştırma yaparken bile karşılaşılabileceği temelsiz raporlarla karşılaşmaktadır. Örneğin; Çankırı alternatif enerji projesinde, çöp yakma tesisinde baca gazları arıtımı için şu ifadelerle yer verilmektedir:

"Gaz yıkama sonucunda oluşacak atık çamur, hammadde olarak gazlaştırma fırınında işlenerek bertaraf edilecektir. "

Ancak bilinmektedir ki yakılmış atık kimyasalların parçaları yakma tesisinin fırınlarındaki, bacalarındaki ve/veya kirlilik kontrol cihazlarında yaratılan yüzlerce hatta binlerce maddeyle tekrar birleşerek orijinal atığın kendisinden daha zehirli maddelere dönüşmektedir. Atık yakma tesisleri birçok bölgede çevreye dioksin, kurşun, civa ve diğer ağır metaller gibi kirleticilerin yayılmasına neden olan en büyük kaynaklardır. Özellikle katı atık yakma tesislerinde dioksin emisyonları çok kritiktir ve lenfoma kanserlerine neden olmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınız ÇED raporlarını inceleme ve değerlendirme sürecinde hangi kurum içi denge ve denetleme ağlarını kullanmaktadır?
- 2- Bakanlığınız ÇED raporlarını inceleme ve değerlendirme sürecinde odaların ve sivil toplum örgütlerinin uzman görüşlerinden ne derecede faydalanmaktadır?
- 3- Çankırı alternatif enerji projesi örneğinde olduğu gibi ÇED raporlarında karşılaştığımız vahim hataların tespiti Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından nasıl gerçekleştirilmektedir?

- 4- ÇED raporlarındaki yanlış ve/veya eksik bilgilerden kaynaklanan olası felaketlerde, raporu hazırlayan firmanın hukuki yükümlülüğü Bakanlığınız ve Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından tanımlanmış mıdır?
- 5- Çankırı alternatif enerji projesi ÇED raporunda, önerilen emisyon limitlerinde özellikle katı atıkların yakılması sırasında baca gazları ile birlikte açığa çıkacak olan NO_x, SO_x, karbon monoksit, halojenli bileşikler, poliaromatikler ve dioksinlerin arıtılmasında seçilen baca gazı arıtım teknolojisi belirtilmemiş izin verilen emisyon sınırlarına ulaşabilmek için gerekli olan proses tanımı ve seçilen teknolojiye ait beklenen emisyon değerleri ÇED raporunda yer almamıştır. Bu durumda Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün Çankırı alternatif enerji projesinin ÇED raporunu değerlendirmesi hangi yönde olacaktır? Eksik bilgi ile ÇED raporunu hazırlayan firma için Genel Müdürlüğün yaptırımı ne olacaktır?